

Směrnice LN

Postup pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů v provozu

SLZ

Vydala Letecká amatérská asociace ČR pro potřebu inspektorů dne 12. 12. 2002

Schválil Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod dne 16. 12. 2002

Platí od 01. 01. 2003

1

OBSAH

1. Všeobecná ustanovení.....	3
2. Postupy při odborném zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů	5
Dodatek 1a Klasifikace mimořádných událostí SLZ	6
Dodatek 1b Důležitá telefonní čísla	7
Dodatek 2 Vzor oznámení o letecké nehodě nebo incidentu	8
Dodatek 3 Vzor závěrečné zprávy letecké nehody nebo incidentu.....	9

1. Všeobecná ustanovení

1.1. Cíl

jediným cílem odborného zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů musí být stanovení účinných opatření. Účelem tohoto procesu není přisuzovat vinu nebo odpovědnost za zavinění.

- 1.2. Tato směrnice je závazná pro všechny orgány zabývající se odborným zjišťováním příčin leteckých nehod a incidentů v provozu SLZ. Ustanovení o oznamovací povinnosti vzniku leteckých nehod a incidentů, jsou závazná pro všechny uživatele SLZ.

1.3. Oznamování leteckých nehod a incidentů SLZ.

- a) Každý účastník nebo svědek letecké nehody nebo incidentu je povinen co nejdříve událost oznámit inspektorovi provozu nebo techniky LAA ČR.
- b) Inspektor, který se o události dozvěděl, oznamuje neprodleně maximum dostupných informací ve smyslu dodatku 2 této směrnice hlavnímu inspektorovi LAA ČR, eventuálně řediteli správy LAA ČR a stálé službě Ústavu pro odborné zjišťování příčin LN.

- 1.4. Komise pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů v provozu SLZ mohou být:

- a) V případě leteckých nehod, při kterých dojde ke smrtelnému zranění, výhradně jmenované odpovědnou osobou Ústavu pro odborné zjišťování příčin LN.
- b) V případě leteckých nehod, při kterých dojde k těžkému zranění posádky nebo ke konfliktu s jiným uživatelem vzdušného prostoru nebo poškození zdraví či majetku nezúčastněných osob, výhradně jmenované ředitelem správy LAA ČR nebo osobou, kterou pověřil, eventuálně odpovědnou osobou Ústavu pro odborné zjišťování příčin LN, vyhradí-li si ÚZPLN šetření.
- c) V případě leteckých nehod, u kterých nedošlo k událostem uvedených v bodech 1.4 a), 1.4 b), nebo incidentu je automaticky pověřen zahájením a vedením odborného zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů každý inspektor provozu a inspektor technik LAA ČR, kterému byla událost oznámena jejím účastníkem, svědkem, orgány policie nebo výkonným aparátem LAA ČR. V případě, že mu událost byla oznámena a sám šetření události nemůže zahájit a vést, musí o tom uvědomit ředitele správy nebo hlavního inspektora, který stanoví další postup.
- d) V případě leteckých nehod s následky uvedenými v bodě 1.4 b) v provozu paraglidingu může komisi jmenovat také hlavní inspektor paraglidingu LAA ČR.

- 1.5. Účast policie na vyšetřování leteckých nehod a incidentů je nutná v případě, že při nich dojde k těžkému zranění nebo smrtelnému zranění posádky nebo poškození zdraví či majetku nezúčastněných osob. Účast policie je nutná rovněž v případech, kdy existuje předpoklad, že budou uplatňovány jakékoliv náhrady za škody způsobené touto událostí, nebo je-li třeba posoudit, zda nedošlo v souvislosti s touto událostí ke spáchání trestného činu. Oznámení policii provádí inspektor, kterému byla událost oznámena, neučinil-li to účastník nebo svědek události.

- 1.6. Předseda odborné komise je osoba, kterou jmenoval ředitel správy LAA ČR nebo hlavní inspektor paraglidingu, nebo ÚZPLN, provádí-li nebo vyhradí-li si ÚZPLN odborné zjišťování. Předsedou komise u nehod uvedených v čl. 1.4 c) a incidentů je automaticky inspektor LAA ČR, kterému byla nehoda oznámena a zahájil odborné zjišťování, pokud není ředitelem správy LAA ČR eventuálně odpovědnou osobou ÚZPLN stanoveno jinak.

- 1.7. Koordinace mezi LAA ČR a ÚZPLN

- a) Zahájí-li ÚZPLN odborné zjišťování, informuje ve smyslu dodatku 2 ředitele správy LAA ČR popřípadě hlavního inspektora LAA ČR.
 - b) V kompetenci stálé služby ÚZPLN je rozhodnout, zdali bude ÚZPLN zahajovat a vést odborné zjišťování.
 - c) Rozhodnutí o převzetí již zahájeného odborného zjišťování, které vede LAA ČR, je v kompetenci ředitele ÚZPLN. Do odborného zjišťování vedeného LAA ČR ÚZPLN přímo nezasahuje.
- 1.8.** Předběžným odborným zjišťováním jakékoliv letecké nehody, je-li to pro včasné zahájení odborného zjišťování účelné, je pověřen každý inspektor provozu nebo inspektor techniky LAA ČR.
- 1.9.** LAA ČR řeší události SLZ a pilotů, které vede v evidenci. U událostí ostatních, tzv. neregistrovaných pilotů a letadel, provádí na žádost odborný posudek, aby bylo možné stanovit příčiny události.
- 1.10.** U incidentů, u kterých je zřejmé, že nelze přijmout účinná opatření k zamezení jejich dalšího vzniku a nebyly způsobeny hrubou chybou techniky pilotáže nebo porušením předpisů a nevznikly žádné nárokované škody, se jejich příčiny odborně nezjišťují. Inspektor, který událost zaznamenal, provede oznámení o incidentu dle dodatku 2. Dojde-li k poškození SLZ, zajistí, aby se o poškození dozvěděl inspektor technik u kterého je SLZ v evidenci.

Poznámka:

O událostech uvedených v odst. 1.9 a 1.10 vede LAA samostatnou evidenci a stanovuje opatření ke zvýšení bezpečnosti provozu na základě dlouhodobých analýz.

2. Postupy při odborném zjišťování příčin leteckých nehod a incidentů

- 2.1. Zjistit zdravotní stav účastníků události a provést opatření pro poskytnutí odborné lékařské péče, nebylo-li to již učiněno.
- 2.2. **Spolupracovat s policií** (při účasti policie na šetření).

Spolupráce s policií spočívá především:
 - a) V zajištění místa nehody.
 - b) V zajištění výpovědí a totožnosti svědků.
 - c) V zajištění dokumentace.
 - d) V posouzení, zda pilot nebyl ovlivněn alkoholem.
 - e) V posouzení, zda nedošlo ke spáchání trestného činu či přestupku.
- 2.3. **Provést ohledání na místě nehody** (s důrazem na prohlídku SLZ a možnost jeho poruchy ještě před událostí).
- 2.4. **Určit**, zda je možné manipulovat se SLZ, eventuálně zařídit zajištění SLZ nebo jeho částí pro potřeby dalšího odborného zjišťování.
- 2.5. **Zajistit výpovědi svědků** (nejsou-li tyto zajišťovány ve spolupráci s policií).
- 2.6. **Zjistit další dostupné informace** o události a o okolnostech s ní souvisejících (o SLZ, o kvalifikaci posádky, o meteorologických podmínkách, o letišti, o účelu letu atd.).
- 2.7. **Provést nákres** situace, event. zajistit fotodokumentaci.
- 2.8. **Zjistit totožnost** všech účastníků události.
- 2.9. **Provést oznámení** o události ve smyslu dodatku 2. Oznámení se podává řediteli správy LAA nebo příslušnému hlavnímu inspektorovi provozu nebo techniky a stálé službě ÚZPLN (oznámení je třeba podat co nejdříve)
- 2.10. **Vypracovat závěrečnou zprávu** ve smyslu dodatku 3 ve třech vyhotoveních a zaslat ji řediteli správy LAA nebo hlavnímu inspektorovi paraglidingu. Přílohy závěrečné zprávy (nákres, výpovědi svědků, fotodokumentace apod.) se zpravidla vyhotovují v jednom provedení a jsou součástí výtisku č. 1.

Poznámka 1:

Oznámení o události ve smyslu dodatku 2 je možné podat telefonicky.

Poznámka 2:

Oznámení a závěrečné zprávy hlášených a šetřených událostí zasílá ÚZPLN ředitel správy LAA po získání podkladů.

Dodatek 1a**Klasifikace mimořádných událostí SLZ****1. Letecká nehoda (LN) (Accident)**

je událost spojená s provozem letadla, ke které došlo od doby, kdy kterákoliv osoba nastoupila na palubu letadla s úmyslem vykonat let, až do doby, kdy všechny takové osoby letadlo opustily a při které:

1.1. některá osoba byla smrtelně nebo těžce zraněna následkem:

- přítomnosti v letadle nebo
- přímého kontaktu s kteroukoliv částí letadla včetně částí, které se od letadla oddělily nebo
- působením proudu plynů (vytvořených letadlem) s výjimkou případů, kdy k poškození zdraví došlo z přirozených příčin

1.2. letadlo bylo úplně zničeno nebo poškozeno tak, že jeho oprava není ani možná, ani účelná

1.3. letadlo je nezvěstné nebo je na nepřístupném místě. Za nezvěstné se považuje letadlo, nebyly-li nalezeny jeho trosky a další pátrání bylo pro bezvýslednost ukončeno.

1.4. letadlo bylo poškozeno tak, že poškození:

- nepříznivě ovlivnilo pevnost konstrukce, výkon nebo letové charakteristiky letadla a
- vyžádá si obvykle větší opravu

1.5. Za poškození nebo poruchu se nepokládají:

- poruchy nebo poškození motorů nebo jeho příslušenství a krytů, jestliže se poškození omezilo pouze na motor
- poškození omezená na vrtule, rotorové listy vrtulníku nebo vírníku, okrajové části křídel, antény, podvozky a aerodynamické kryty
- malé vrypy nebo proražené díry v potahu

2. Incident (I)

je událost, spojená s provozem letadla, která ovlivňuje nebo by mohla ovlivnit bezpečnost provozu. Jedná se o chybnou činnost osob nebo nesprávnou činnost leteckých a pozemních zařízení v leteckém provozu. Mezi příčiny incidentů se zahrnují i nepředvídané přírodní jevy (výboje statické elektřiny, střety s ptáky apod.), pokud neohrožily bezpečnost letu do té míry, že byly hodnoceny jako letecká nehoda. Časově je incident vymezen shodně s leteckou nehodou.

2.1. Incidenty se dělí podle příčin jejich vzniku na

- a) letové
- b) technické
- c) v řízení a zabezpečování provozu
- d) jiné

2.2. Pozemní nehoda letadla (I-PN)

je incident, ke kterému došlo mimo dobu definovanou v odstavci 1 v souvislosti s přípravou letadla k letu, jeho obsluhou, ošetřováním, údržbou, opravami nebo stáním, jehož důsledkem je poškození zdraví nebo usmrcení osoby nebo poškození, případně zničení letadla.

Poznámka 1:

Pro účely tohoto postupu se za závady a poruchy nepovažují poruchy letecké techniky zjištěné při předepsané a pravidelné nebo nepravidelné údržbě letadla před letem pozemním personálem a při předletové kontrole letadla posádkou před začátkem pojiždění ke vzletu.

Poznámka 2:

Události v provozu SLZ označované jako vynucené přistání do terénu při kterých nedošlo:

- k žádnému poškození zdraví jakýchkoli osob ani k jejich ohrožení
- k žádnému poškození SLZ
- k žádnému poškození majetku jakýchkoli osob ani k jeho ohrožení

se nepovažují za leteckou nehodu ani incident.

Poznámka 3:

Incidenty charakterizované v čl. 1.10 u kterých došlo pouze k poškození jednoduše vyměnitelné součásti, výměna je možná prostřednictvím uživatele a poškození zjevně nemá vliv na pevnost a spolehlivost konstrukce a výměna součásti na letové vlastnosti, se nepovažují za incident ve smyslu tohoto postupu. Výměnu a její důvod zapisuje majitel (uživatel) do dokumentace SLZ a před zahájením dalšího provozu informuje inspektora technika, který má SLZ v evidenci.

Dodatek 1b**Důležitá telefonní čísla****LAA ČR**

1	Ředitel správy LAA ČR:	777 707 260, 271 085 270
2	Hlavní inspektor provozu ULLa:	777 707 262, 271 085 287
3	Hlavní inspektor techniky ULLa, ZL:	777 707 261, 271 085 286
4	Hlavní inspektor provozu PL:	777 813 050, 271 085 280
5	Hlavní inspektor techniky PL, MPL:	777 707 263, 271 085 280
6	Hlavní inspektor provozu a techniky ULLt:	777 707 264, 271 085 286

Poznámka:

Spojení na hlavní inspektory jednotlivých odborností, kteří nejsou zaměstnanci ústředí se provádí prostřednictvím výše uvedených osob.

ÚZPLN

Stálá služba: 724 300 800

Další důležitá čísla

1	Záchranné koordinační středisko (RCC,SAR):	220 372 750, 220 374 450, 220 374 452
2	Integrovaný záchranný systém:	112
3	Operační středisko policie pro celou ČR:	974 841 920
4	Operační středisko letecké služby policie:	233 333 490
5	Operační středisko hasičů:	974 824 030

Poznámka:

Při nedostupnosti jakéhokoliv orgánu šetření je účelné požádat o pomoc při koordinaci Záchranné pátrací a koordinační středisko Praha (SAR).

Dodatek 2**Vzor oznámení o letecké nehodě nebo incidentu****1. Údaje o události:**

- a) druh: *Používejte označení Letecká nehoda (LN), Incident (I), Incident - pozemní nehoda (I-PN)*
- b) datum:
- c) místo:
- d) čas:

2. Údaje o letadle:

- a) poznávací značka:
- b) typ:
- c) výrobce:
- d) majitel / provozovatel:

3. Údaje o posádce:

- a) jména:
- b) kvalifikace, funkce:
- c) zdravotní stav:

4. Údaje o letu:

- a) místo vzletu, místo přistání:
- b) druh a účel letu:
- c) fáze letu:
- d) meteorologické podmínky:

5. Škody:

- a) na SLZ:
- b) ostatní:

6. Stručný popis události:

- 7. **Provedená opatření:** *Opatření provedená na místě události (Zajištění dokumentace, spolupráce s policií, zajištění trosek, při zjištění poruchy, která by mohla událost způsobit informování technika LAA ČR, a pod.)*

8. Adresný údaj policie a spojení, šetřili-li policie:**9. Jméno a funkce osoby podávající zprávu.**

Dodatek 3

Vzor závěrečné zprávy letecké nehody nebo incidentu

.....
Evidenční čísloVýtisk č:
Počet listů:
Počet listů příloh:

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

O odborném šetření letecké nehody (incidentu)

Úvod

Datum a místo události:

Typ SLZ, poznávací značka SLZ: *u SLZ bez poznávací značky výrobní číslo*Informativní přehled: *Velmi stručně popsat událost (jedna, dvě věty)*

Složení komise:

1. Odborné šetření

- 1.1 Popis události: *Popsat dle všech dostupných informací průběh události. Poloha místa a čas události.*
- 1.2 Zranění osob: *Popsat zranění posádky, cestujících, event. dalších osob.*
- 1.3 Poškození letadla: *Popsat poškození letadla.*
- 1.4 Ostatní škody: *Popsat další vzniklé škody.*
- 1.5 Informace o posádce: *Kvalifikace, zkušenosti a pod.*
- 1.6 Informace o letadle: *Typ, pozn. Značka, majitel, výrobce, platnost TP, poslední údržba, hmotnost, a pod.*
- 1.7 Meteorologická situace: *Popsat met. situaci v čase a místě nehody event. celkovou met. situaci.*
- 1.8 Radionavigační prostředky: *Jmenovat jsou-li součástí vybavení.*
- 1.9 Spojovací služba: *Uvést s kým a jak bylo vedeno radiospojení.*
- 1.10 Informace o letišti: *Stala-li se událost na letišti nebo mělo-li na událost vliv. (i plochy SLZ)*
- 1.11 Letové zapisovače: *Je-li to účelné, uvést údaje ze zapisovačů (Flydat, barograf a pod.)*
- 1.12 Popis místa nehody a trosek: *Podrobně popsat s důrazem na vše, co mohlo mít na vznik události vliv nebo tento vliv naopak vylučuje.*
- 1.13 Lékařské a patologické nálezy: *Uvést závěry lékařských expertiz, jsou-li prováděny.*
- 1.14 Požár: *Co vedlo ke vzniku požáru a co způsobil.*
- 1.15 Pátrání a záchrana: *Uvést kdo a jak prováděl záchranu, event. pátrání.*
- 1.16 Testy a výzkumy: *Zkoušky na alkohol, expertizy paliv, maziv, komisionální rozebírky motorů apod.*
- 1.17 Doplnující informace: *Informace o pojištění, počet a obsah příloh a pod.*

2. **Rozbory** Rozbory odborného šetření dokumentované v části 1 závažné pro stanovení příčin.

3. **Příčiny události** **Závěry** Uvést hlubší systémové příčiny, které byly v průběhu šetření zjištěny a Uvést hlavní příčinu události Uvést spolupůsobící příčiny události

4. **Návrh opatření ke zvýšení bezpečnosti**

Navrhnout opatření, která mohou zamezit případnému dalšímu vzniku události z podobných příčin.

Datum:

Jméno a podpis předsedy komise

Vyjádření ředitele správy LAA ČR

Souhlas, popř. doplnění přijatých opatření, event. návrh na doplnění nebo přepracování závěrečné zprávy.

V případě, že ředitel správy LAAČR je předseda komise

Vyjádření ředitele ÚZPLN

Datum:

Jméno a podpis